

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	i
บทคัดย่อ.....	ii
สารบัญ.....	viii
สารบัญตาราง.....	xi
สารบัญแผนภาพ.....	xii
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	8
บทที่ 2 รายงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	10
ตอนที่ 1 สถานการณ์การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา.....	10
1.1 สถานการณ์การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในกลุ่มประชาคมอาเซียน.....	10
1.2 สถานการณ์การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทย.....	17
1.3 สถานการณ์การจัดการการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสิงคโปร์.....	41
ตอนที่ 2 การเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษา.....	61
2.1 การเปิดเสรีภาคบริการ.....	61
2.2 การเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษา.....	73
ตอนที่ 3 นโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของ ไทยและสิงคโปร์.....	80
3.1 นโยบายและแผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทย.....	80
3.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทย.....	88
3.3 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสิงคโปร์.....	93
3.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสิงคโปร์.....	97
ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้.....	99
4.1 ความหมายของตัวบ่งชี้.....	99
4.2 กระบวนการพัฒนาตัวบ่งชี้.....	100

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 ประโยชน์ของตัวบ่งชี้.....	101
ตอนที่ 5 แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา.....	102
5.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการทุนทางปัญญา (Intellectual Capital Management).....	102
5.2 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก.....	105
ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	108
ตอนที่ 7 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	117
 บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	 119
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนเกี่ยวกับการเปิดเสรีธุรกิจ ด้านการศึกษา นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการด้านการศึกษาในระดับ อุดมศึกษาของไทย.....	 119
ตอนที่ 2 การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้และเครื่องมือวัดความพร้อมในการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วย การบริการของอาเซียนสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทย.....	 120
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการ ทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนสำหรับสถาบัน อุดมศึกษาไทย.....	 123
 บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	 126
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนเกี่ยวกับการเปิดเสรีธุรกิจ ด้านการศึกษา นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการด้านการศึกษาในระดับ อุดมศึกษาของไทย.....	 126
1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้พันของไทยและกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีภาคบริการทาง การศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทย.....	 126
1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้พันของสิงคโปร์และกฎหมายภายในและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรี ภาคบริการทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของสิงคโปร์.....	 135
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้และเครื่องมือวัดความพร้อมในการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วย การบริการของอาเซียนสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทย.....	 147
2.1 ผลการพัฒนาและตรวจสอบตัวบ่งชี้ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิด เสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนสำหรับ สถาบันอุดมศึกษาไทย.....	 148

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2 ผลการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับ อุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการ ของอาเซียนสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทย.....	159
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการ ทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนสำหรับสถาบัน อุดมศึกษาไทย.....	170
3.1 ผลการวิเคราะห์ความพร้อมระดับนโยบายประเทศในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิด เสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนสำหรับ สถาบันอุดมศึกษาไทย.....	170
3.2 ผลการวิเคราะห์ความพร้อมระดับสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อ การเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียน สำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทย.....	171
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	202
สรุปผลการวิจัย.....	203
อภิปรายผลการวิจัย.....	214
ข้อเสนอแนะ.....	223
รายการอ้างอิง.....	223
ภาคผนวก.....	238
ภาคผนวก ก.....	239
ภาคผนวก ข.....	241
ภาคผนวก ค.....	245
ภาคผนวก ง.....	247
ประวัติคณะผู้วิจัย.....	249

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การขยายตัวของการอุดมศึกษาของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนเมื่อวัดสัดส่วนนักเรียนที่ได้เรียนต่อในระดับอุดมศึกษาต่อประชากรวัยเรียนในระดับอุดมศึกษา (Gross Enrollment Ratios).....	11
ตารางที่ 2.2 บุคลากรผู้สอนในระดับอุดมศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน (ข้อมูลระหว่างปี ค.ศ. 2009-2012)	12
ตารางที่ 2.3 ค่าใช้จ่ายในระดับอุดมศึกษาของแต่ละประเทศ.....	13
ตารางที่ 2.4 ค่าใช้จ่ายระดับอุดมศึกษาเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายของการศึกษาในภาพรวมของแต่ละประเทศในอาเซียน.....	14
ตารางที่ 2.5 อันดับมหาวิทยาลัยในอาเซียนและอันดับมหาวิทยาลัยในเอเชียจากการจัดอันดับของ Quacquarelli Symonds (QS) ปี ค.ศ. 2012.....	15
ตารางที่ 2.6 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาของไทยจำแนกตามปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	22
ตารางที่ 2.7 ยุทธศาสตร์/แผนงาน/โครงการของกลุ่มมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.....	27
ตารางที่ 2.8 ยุทธศาสตร์/แผนงาน/โครงการของกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐที่รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.....	34
ตารางที่ 2.9 ยุทธศาสตร์/แผนงาน/โครงการของกลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชนที่รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.....	38
ตารางที่ 2.10 จำนวนนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ.....	49
ตารางที่ 2.11 ตัวอย่างค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาตรี (ในบางสาขาวิชา) ของ National University of Singapore ประจำปีการศึกษา 2556-2557.....	51
ตารางที่ 2.12 สรุปข้อผูกพันทั่วไป (Horizontal Commitments) การเปิดตลาดบริการของไทยภายใต้ GATS.....	66
ตารางที่ 2.13 ข้อผูกพันทั่วไป (Horizontal Commitments) ภายใต้ความตกลง AFAS ของไทย ชุดที่ 9.....	72
ตารางที่ 2.14 ข้อผูกพันในสาขาบริการทางการศึกษาของไทยทุกระดับภายใต้ GATS.....	74
ตารางที่ 2.15 ตารางข้อผูกพันเฉพาะของไทยด้านการบริการทางการศึกษา (Specific Commitment) ในระดับอุดมศึกษาตามกรอบ AFAS ชุดที่ 9 (ฉบับล่าสุด).....	75
ตารางที่ 2.16 รูปแบบบริการทางการศึกษาภายใต้ GATS	78
ตารางที่ 2.17 ข้อผูกพันของสิงคโปร์ด้านการบริการทางการศึกษาตามกรอบ AFAS ชุดที่ 9	80
ตารางที่ 2.18 สรุปวิธีการและผลการวิจัยจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	114

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.1 พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550.....	129
ตารางที่ 4.2 พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2479 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2551.....	130
ตารางที่ 4.3 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542.....	130
ตารางที่ 4.4 พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551.....	132
ตารางที่ 4.5 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542.....	132
ตารางที่ 4.6 รูปแบบที่ 1 การให้บริการข้ามพรมแดน.....	136
ตารางที่ 4.7 รูปแบบที่ 2 การเดินทางไปใช้บริการต่างประเทศ.....	136
ตารางที่ 4.8 รูปแบบที่ 3 การจัดตั้งธุรกิจ.....	136
ตารางที่ 4.9 รูปแบบที่ 4 การเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา.....	136
ตารางที่ 4.10 ผลกระทบของกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาต่อการเปิดการค้าด้านบริการภายใต้ GATS และ AFAS ชุดที่ 9.....	138
ตารางที่ 4.11 ผลการสังเคราะห์ประเด็นความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทยจำแนกตามแหล่งที่มา.....	148
ตารางที่ 4.12 ผลการจัดหมวดหมู่ประเด็นตัวบ่งชี้ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทยจำแนกตามตัวบ่งชี้หลักและตัวบ่งชี้อย่อย.....	151
ตารางที่ 4.13 ผลการตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทยตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	157
ตารางที่ 4.14 โครงสร้าง จำนวนข้อของแบบประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทยจำแนกตามรายด้าน.....	162
ตารางที่ 4.15 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)..	163
ตารางที่ 4.16 ค่าความเที่ยงและความตรงของแบบประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทยจำแนกตามรายด้าน.....	167
ตารางที่ 4.17 ภูมิหลังผู้ตอบแบบประเมิน (n=810 คน).....	172
ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์การแจกแจงตัวแปรความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทยจำแนกตามระดับการประเมินความพร้อม...	174

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4.19	ผลการวิเคราะห์จัดกลุ่มความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทยจำแนกตามประเภทสถาบันการศึกษา.....	180
ตารางที่ 4.20	ผลการวิเคราะห์จัดกลุ่มความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทยจำแนกตามสาขาวิชา.....	187
ตารางที่ 4.21	ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทย.....	193
ตารางที่ 4.22	ค่าสถิติบรรยายความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทยโดยภาพรวมจำแนกตามประเภทสถาบันการศึกษาและสาขาวิชา.....	196
ตารางที่ 4.23	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของตัวแปรความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทยโดยภาพรวม.....	197
ตารางที่ 4.24	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้า (INPUT) กระบวนการ (PROCESS) ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผลผลิต (OUTPUT) และผลลัพธ์ (OUTCOME) ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทยจำแนกตามประเภทสถาบันการศึกษาและสาขาวิชา.....	198
ตารางที่ 4.25	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนามของตัวแปรความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้า (INPUT) กระบวนการ (PROCESS) ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผลผลิต (OUTPUT) และผลลัพธ์ (OUTCOME) ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนระหว่างประเภทสถาบันการศึกษาและสาขาวิชา...	200

สารบัญแผนภาพ

		หน้า
แผนภาพที่ 2.1	กรอบขั้นตอนสำหรับการพัฒนาตัวเองชี้.....	108
แผนภาพที่ 2.2	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	118
แผนภาพที่ 4.1	กรอบการวัดตัวเองชี้.....	156
แผนภาพที่ 4.2	ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับ อุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทางการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วย การบริการของอาเซียนสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทย.....	169
แผนภาพที่ 4.3	แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเภทสถาบันการศึกษาและสาขาวิชาที่มีผลต่อ ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทาง การศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนโดยภาพรวม.....	197
แผนภาพที่ 4.4	กราฟแสดงค่าเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า (INPUT) กระบวนการ (PROCESS) ตามพันธกิจของ มหาวิทยาลัยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผลผลิต(OUTPUT) และผลลัพธ์ (OUTCOME) ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีภาคบริการทาง การศึกษาภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียนจำแนกตามประเภท สถาบันการศึกษาและสาขาวิชา.....	201